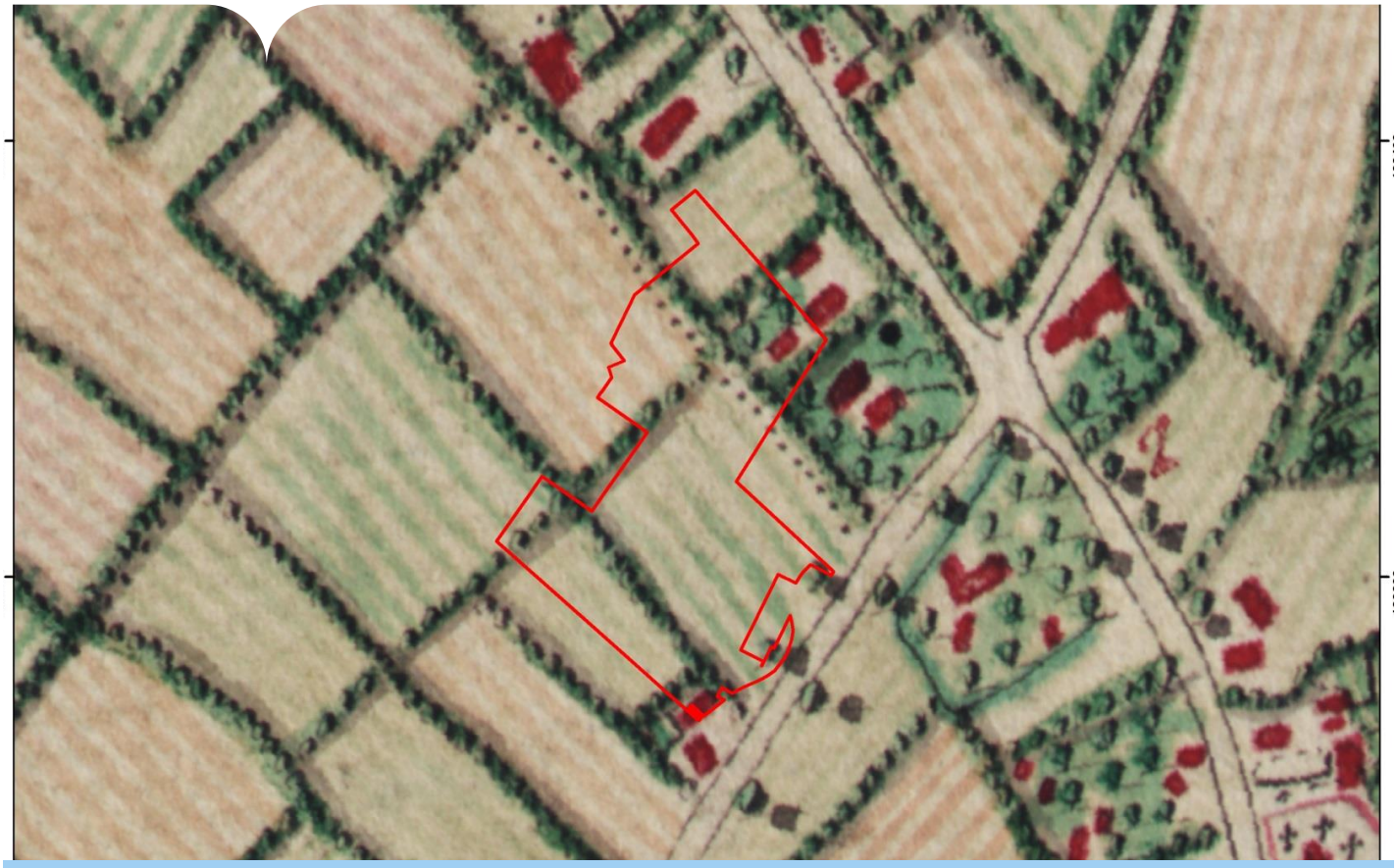

STADSARCHEOLOGIE GENT
Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem

Archeologienota met beperkte samenstelling

Projectcode 2018K306

30 november 2018

DEEL 2 – VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

Colofon

Stad Gent
Departement Duurzame Stedelijke Ontwikkeling en Ondernemen – De Zwarte Doos - Stadsarcheologie Gent

Publicatiedatum
30 november 2018

Contact
Gunter Stoops
gunter.stoops@stad.gent
Tel. 09/2665773
https://stad.gent/cultuur-sport-vrije-tijd/cultuur/erfgoed/stadsarcheologie/recent-archeologisch-onderzoek-gent

Postadres
Stad Gent – Stadsarcheologie Gent
Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent
Bezoekadres
Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge
Tel. 09 266 57 60

Inhoud

1. Colofon 4

2. Samenvatting 5

3. Beschrijvend deel 6

3.1. Administratieve gegevens / technische fiche 6

3.2. Juridische context 6

3.3. Onderzoekskader 7

3.4. Ruimtelijke situering 7

3.5. Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief 10

3.6. Archeologisch potentieel 14

3.6.1. Methode en onderzoeksvragen 14

3.6.2. Fysisch geografische situatie 14

3.6.3. Bekende archeologische vindplaatsen 14

3.6.4. Archeologische indicatoren 15

3.6.5. Verstoringshistoriek 15

3.7. Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect 15

3.8. Datering en interpretatie van onderzochte gebied 16

3.9. Gemotiveerde verwachting 21

3.10. Gemotiveerd advies voor maatregelen 22

4. Relevante bibliografie 23

Thesaurus 24

1. Colofon

Titel: Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem

Auteurs: Gunter Stoops

Projectnummer: 2018K306

Opdrachtgever: Stad Gent, Groendienst

Projectleiding: Stadsarcheologie Gent

Erkend archeoloog: Gunter Stoops, OE/ERK/Archeoloog/2015/00013

Datum: 26 november - 30 november 2018

Wettelijk depotnummer: D/2018/0341/26

Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie

Dulle-Grietlaan 12

9050 Gentbrugge

09/2665760

stadsarcheologie@stad.gent

2. Samenvatting

Voor de opmaak van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de heraanleg van het wijkpark De Hekers-Zonnebloem in Zwijnaarde, dient een archeologienota opgemaakt te worden. Deze aanvraag behelst de heraanleg van een gebied tussen de Heerweg-Zuid, Ter Linden, Hutsepotstraat en het Halfbunderpad met de sporthal De Hekers en het zorgcentrum Zonnebloem.

Gezien de aard van de geplande bodemingrepen, is de kans op kenniswinst bij archeologisch onderzoek quasi nihil.

Voor het project Wijkpark De Hekers-Zonnebloem werd dan ook geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

1. er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
2. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
3. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal met hoge waarschijnlijkheid niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel, kunnen we argumenteren dat de volgende vooropgestelde criteria aangehaald kunnen worden.

> Geen impact:

Op basis van het uitgevoerde bureau-onderzoek kan gesteld worden dat de werken geen impact op het eventueel aanwezige archeologische erfgoed hebben.

3. Beschrijvend deel

3.1. Administratieve gegevens / technische fiche

Projectcode	**2018K306**
Locatie	Oost-Vlaanderen, Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem
Kadaster/Afdeling/Sectie/ Percelen	Afdeling 24, Sectie C, 149k en 135h
Kadasterplan	Zie plan 1
Topografische kaart	Zie plan 3
Bounding Box	(103827,188377); (103982, 188377); (103827, 188134); (103982, 188134)
Onderdeel Archeologische zone	Neen
Grootte percelen:	17254 m²
Grootte projectgebied	17254 m²
Reden van de ingreep:	Heraanleg Wijkpark De Hekers-Zonnebloem
Betrokken actoren en specialistern	Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal)

3.2. Juridische context

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BUITEN de Gentse vastgestelde archeologische zone. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project grotendeels in woonuitbreidingsgebied en een deel in woongebied. Het betreft hier dus een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 3000 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 1000 m². In het Groen Ruimtelijk Uitvoeringsplan dat in opmaak is krijgt dit de bestemming parkzone.

De oppervlakte van het totale plangebied Wijkpark De Hekers-Zonnebloem bedraagt 17254 m². Vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3.3. Onderzoekskader

Aanleiding van dit bureau-onderzoek vormt de heraanleg van het Wijkpark De Hekers-Zonnebloem ten zuiden van de Sporthal en het Zorgcentrum. Met dit bureau-onderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid. Finaal formuleert het archeologische vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Het projectgebied wordt gekenmerkt door zijn ligging in het zuiden van groot-Gent, in Zwijnaarde. Het project omvat een gebied tussen de Heerweg-Zuid, Ter Linden, Hutsepotstraat en het Halfbunderpad .

3.4. Ruimtelijke situering

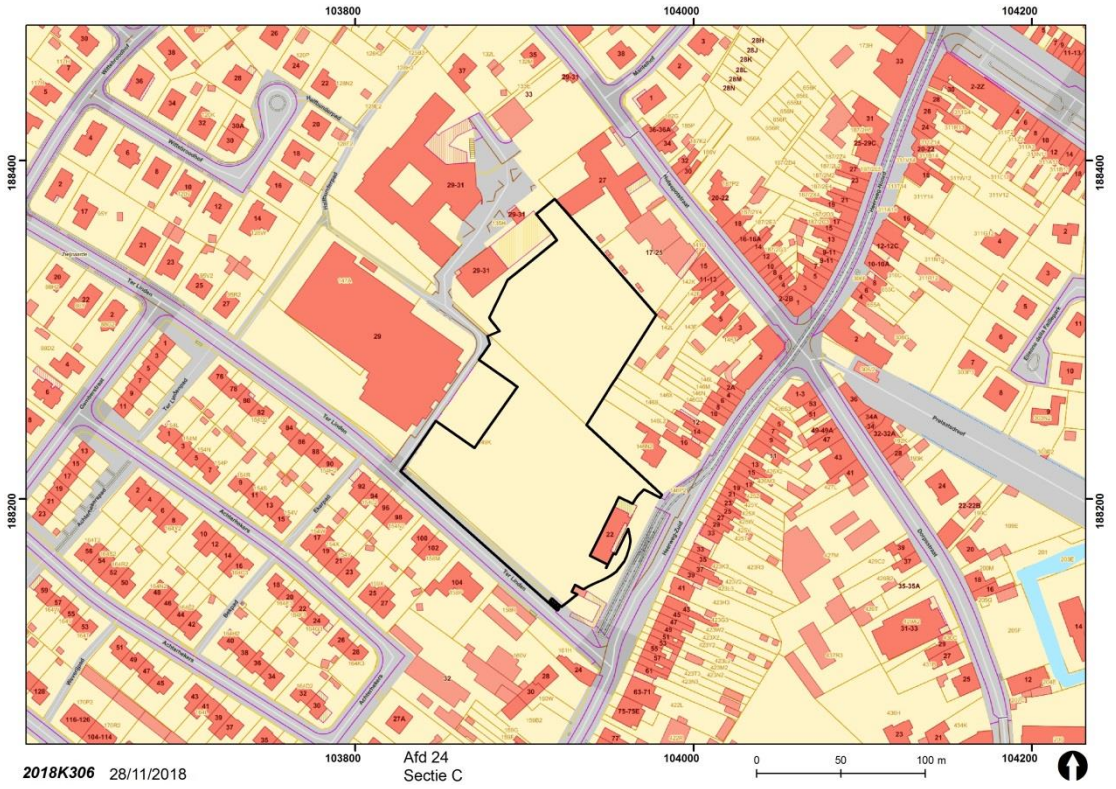
De projectzone Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem (kad. Afdeling 24, Sectie C, 149k en 135h) situeert zich ten zuiden van het historische centrum van Gent, in de deelgemeente Zwijnaarde. Het project omvat de groenzone ten zuiden van de Sporthal en het zorgcentrum gelegen tussen de Hutsepotstraat, Ter Linden, Heerweg-Zuid en het Halfbunderpad. De totale som van het projectgebied waarop de geplande werken van toepassing zijn, bedraagt 17254 m². Volgens het gewestplan ‘Gentse en Kanaalzone’ ligt het project in woonuitbreidingsgebied en deels in een zone voor wonen.

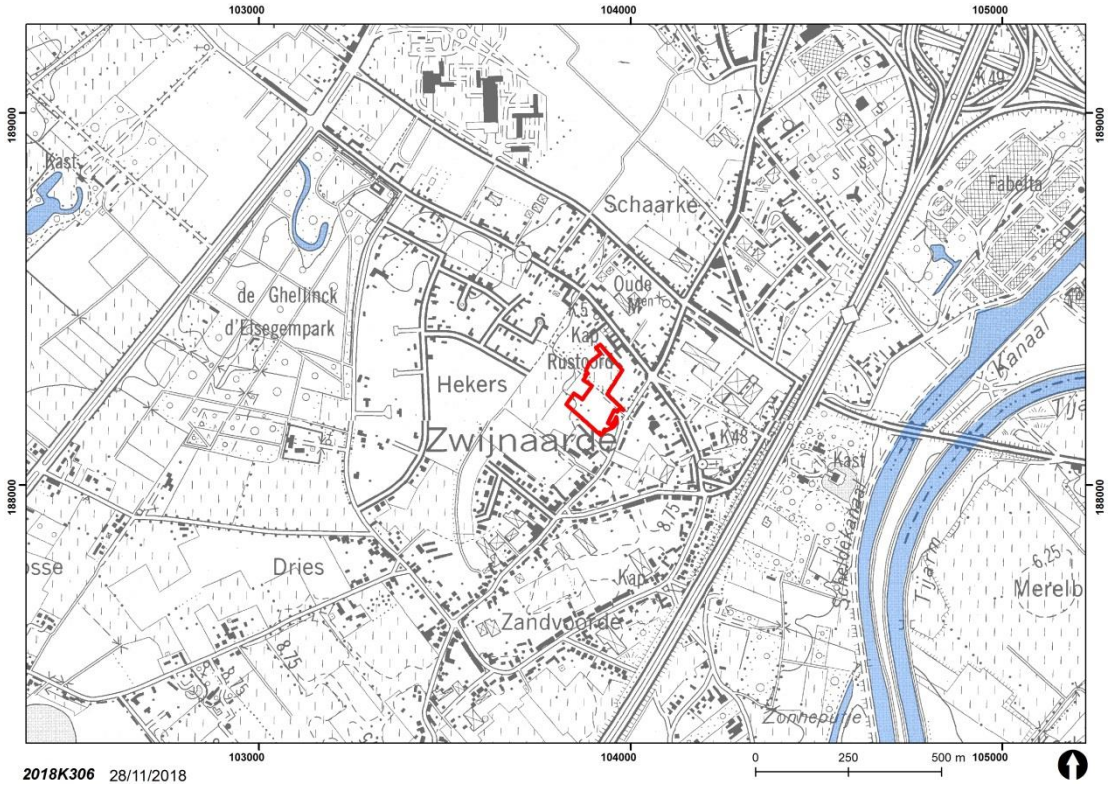
Foto 1: Situering projectzone op de orthofoto van 2018 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 1: Situering projectgebied op het hedendaags kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 2: Situering projectgebied op de GRB basiskaart (AGIV GRB Basiskaart & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 3: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

3.5. Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning omvat een nieuwe aanleg van het Wijkpark De Hekers-Zonnebloem. Hierbij zal oude bestrating en wegenis uitgegraven worden en nieuwe paden aangelegd. In totaliteit beslaat het projectgebied 17254 m².

Het geplande grondverzet bestaat uit (zie plan 4, 5, en 6; nieuwe paden komen grotendeels op het tracé van oude paden):

- afbraak:
  - asfaltverharding van de bestaande weg (noordwest-zuidoost) wordt uitgebroken 50 cm
  - afbraak grindverharding van bestaande parkweg, 30 cm
  - afgraven bestaand talud max. 90 cm (talud aangelegd jaren 1990)

- Uitgraving voor nieuw doel:
  - Uitgraving voor speelzone 0 tot 6 jaar en 6 tot 12 jaar, diepte 50 cm
  - Uitgraving voor twee lange banken en twee bankstellen, diepte 50 cm
  - Aanplant randen noordelijk deel voor creatie bloeiende heesters, ingrepen tot 30 cm
  - Realisatie nieuw pad in uitgewassen beton of gestabiliseerde halfverharding, uitgraving 40 cm

Volgende bladzijden:

Plan 4: Plannen bestaande toestand (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

Plan 5: Ontwerpplannen (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

Plan 6: Plan afgravingen (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

ZONNEBLOEMPARK
GRONDPLAN BESTAANDE TOESTAND

gent:

SCHAAL 1/500

0 5 10 25 m

DEPARTEMENT PUBLIEKE RUIMTE - GROENDIENST - WOODROW WILSONPLEIN 1 - 9000 GENT - TEL 09 232 88 00 - groendienst@stad.gent

Halfhoutderpad - trage weg
aardeweg

SPELEZONE 0-6 j

ZONNEHUISJE ZORGCENTRUM

ZONNEHUIS LOKAAL DIENSTENCENTRUM

BASISSCHOOL SINT-VINCENTIUS

ZONNETUIN ASSISTENTIEWONINGEN

SPORTHAL

PETANQUE

BIBLIOTHEEK

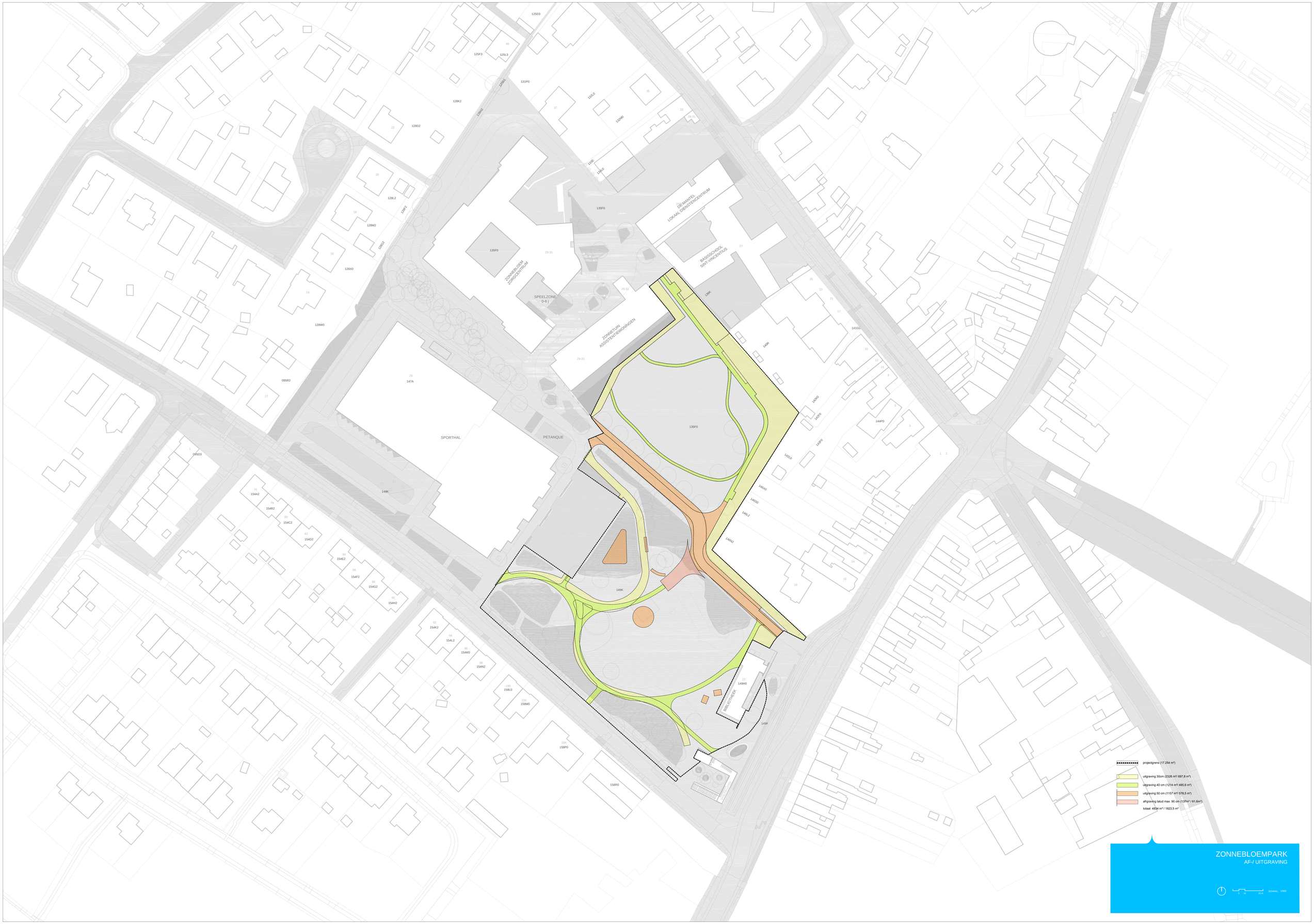
125D3
125F3
125L3
131P0
128K2
128D2
128L2
128M2
128X0
128W0
095R2
147A
149K
154A2
154B2
154C2
154D2
154E2
154F2
154G2
154H2
154K2
154L2
154M2
158L0
158M0
158P0
158R0
135D
135F0
135K
135L0
135M0
135N0
135P0
135Q0
135R0
135S0
135T0
135U0
135V0
135W0
135X0
135Y0
135Z0
136K
140N
141GG
144P0
145D
145F0
145L0
145M0
145N0
145P0
146L2
146N2
149H0
149K
149R
29-31
6.97

ZONNEBLOEMPARK
GRONDPLAN

gent:

SCHAAL 1/200

DEPARTEMENT PUBLIEKE RUIMTE - GROENDIENST - WOODROW WILSONPLEIN 1 - 9000 GENT - TEL. 09 232 66 00 - groendienst@stad.gent

projectgrens (17.254 m²)

uitgraving 30cm (2326 m² 697,8 m³)

uitgraving 40 cm (1214 m² 485,6 m³)

uitgraving 50 cm (1157 m² 578,5 m³)

afgraving talud max. 90 cm (137m² / 61,6m³)

totaal: 4834 m² / 1823,5 m³

ZONNEBLOEMPARK

AF-/ UITGRAVING

SCHAAL 1/500

0 5 10 25 m

3.6. Archeologisch potentieel

3.6.1. Methode en onderzoeksvragen

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Hierbij werden een aantal onderzoeksvragen opgelijst betreffende de projectlocatie:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein en wat was de impact ervan op eventuele archeologische sites?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

3.6.2. Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Het projectgebied Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem wordt gekenmerkt door zijn ligging in oorspronkelijk landbouwgebied en sinds recente tijden dicht bebouwd gebied. Hierdoor heeft het bureau-onderzoek zich toegespitst op de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

1. Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
2. Quartair geologische kaart van Vlaanderen
3. Bodemkaart
4. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
5. Hydrografische kaart van Vlaanderen
6. Bodemerosiekaart
7. Bodemgebruikskaart

3.6.3. Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische

vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

3.6.4. Archeologische indicatoren

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

3.6.5. Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken, kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten. Om een correcte inschatting hiervan te maken werd gebruik gemaakt van volgende bronnen:

1. Kadasterkaart
2. topografische kaart (1981)
3. orthogonale luchtfoto
4. ontwerpplannen

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

3.7. Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

Voor het project Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem werd geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

1. er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
2. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
3. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal niet met hoge waarschijnlijkheid leiden tot kenniswinst.

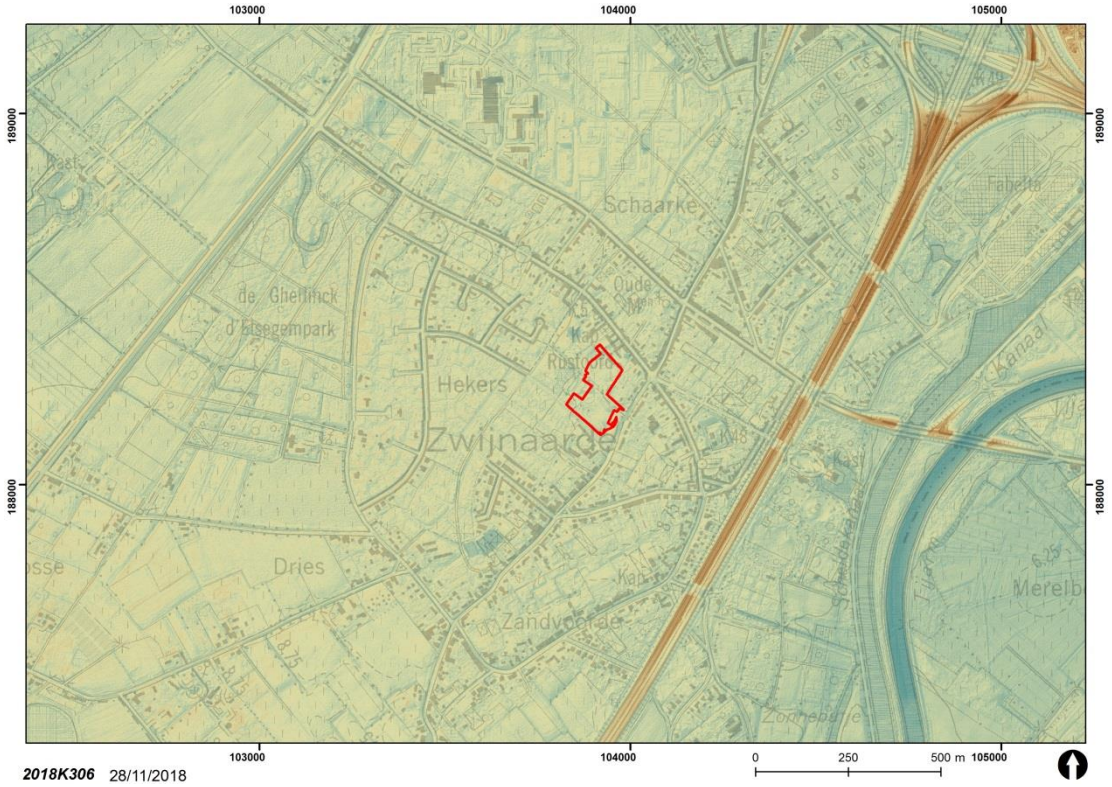
Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel, kunnen we argumenteren dat de volgende vooropgestelde criteria aangehaald kunnen worden.

> Geen impact op archeologisch erfgoed:

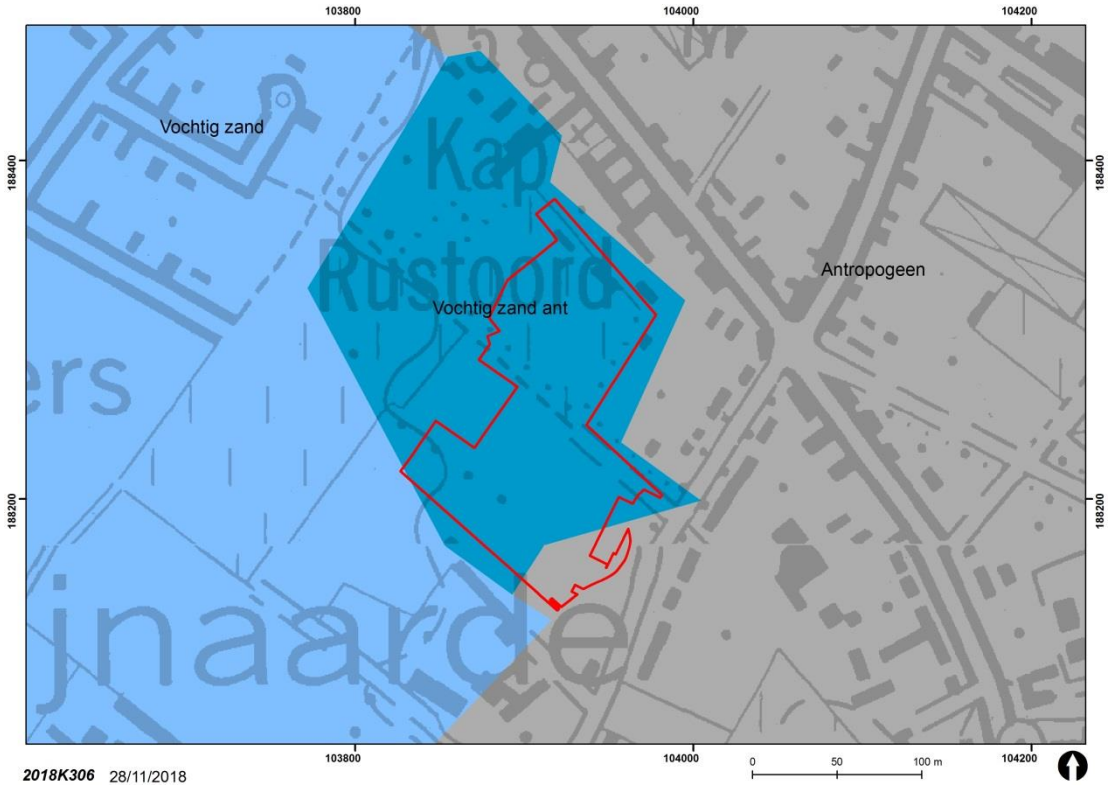
Op basis van het uitgevoerde bureau-onderzoek kan met hoge waarschijnlijkheid verondersteld worden dat de werken GEEN impact zullen hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed.

3.8. Datering en interpretatie van onderzochte gebied

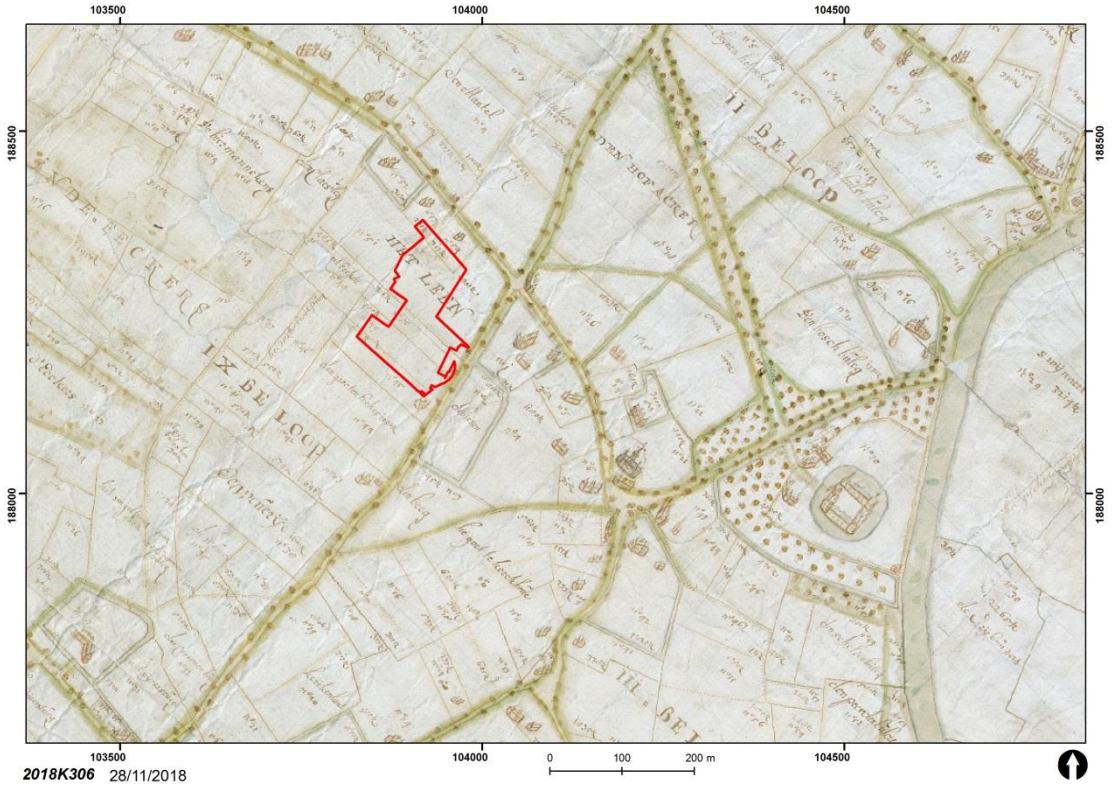
Het Wijkpark De Hekers-Zonnebloem ligt op terreinen die op het beschikbare kaartmateriaal als landbouwgronden ingekleurd staan. Het terrein ligt achter de bebouwing in de oksel van twee oude wegassen (Heerweg-Zuid en Hutsepotstraat), die al op Ferraris voorkomen. De bodem staat aangeduid als een vochtige zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. De ontwikkeling tot sportcomplex met omliggende sportvelden dateert uit het laatste kwart van de 20ste eeuw. Het noordelijk terrein was een voetbalveld. Begin 21ste eeuw werd hierop het rusthuis Zonnebloem gerealiseerd, met de toegangsweg in asfalt vanaf Heerweg-Zuid. Sportvelden werden herschikt, paden (half)verhard en aarden taluds aangelegd.

Plan 7: De projectzone op het Digitaal Hoogte Model. De projectzone is gelegen op de hogere zandige gronden ten westen van de Schelde (AGIV)

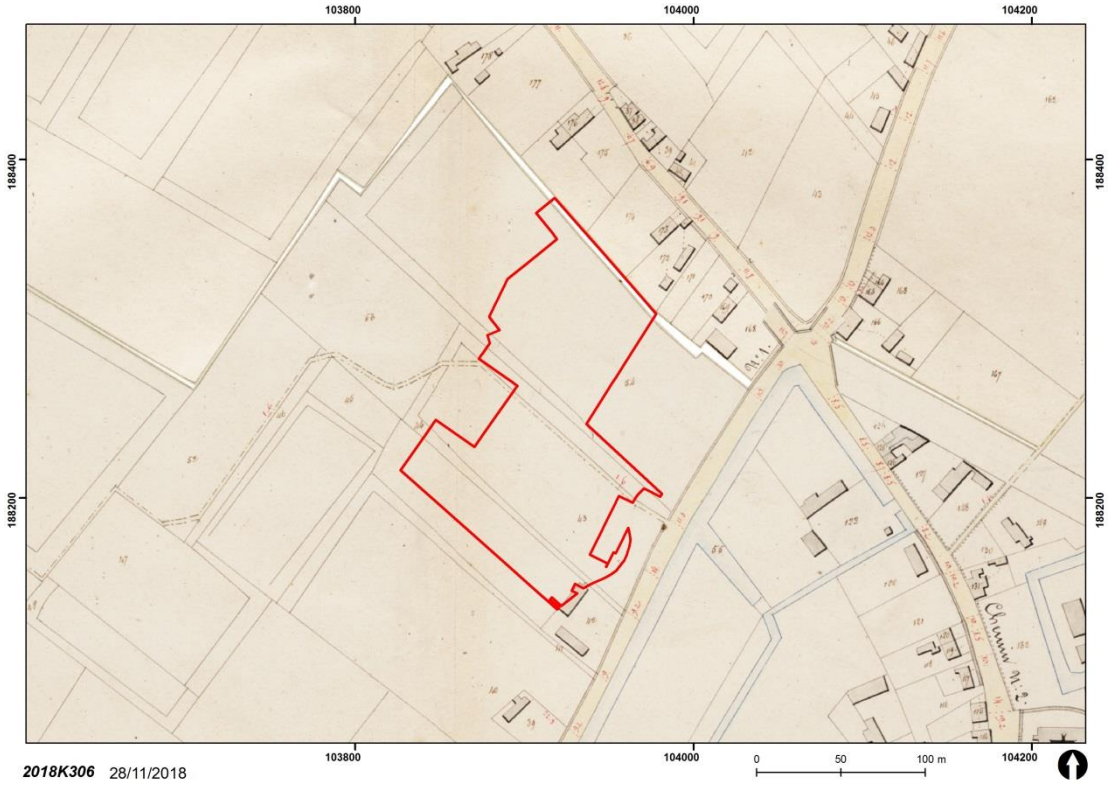
Plan 8: De projectzone is hoofdzakelijk ingekleurd als vochtige zandgronden met dikke antropogene humus A horizont.

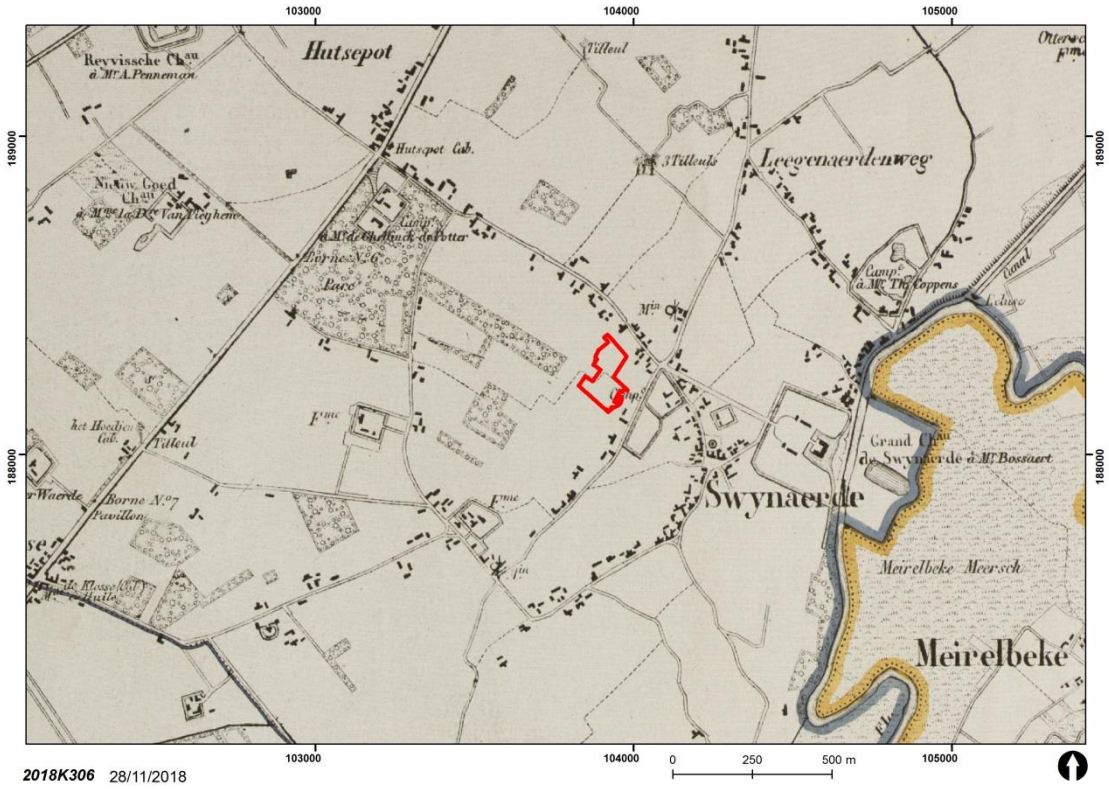
Plan 9: Detail uit de Kaart van Meijsman (1683), Rijksarchief.

Plan 10: Detail uit de Kaart van Ferraris (1771-1778),Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, met aanduiding van de projectzone (Koninklijke Bibliotheek van België)

Plan 11: Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding van het projectgebied (Provincie Oost-Vlaanderen)

Plan 12: Situering van het projectgebied op de kaart Vandermaelen, 1856 (Privéverzameling André Coene en Martine De Raedt, Gent)

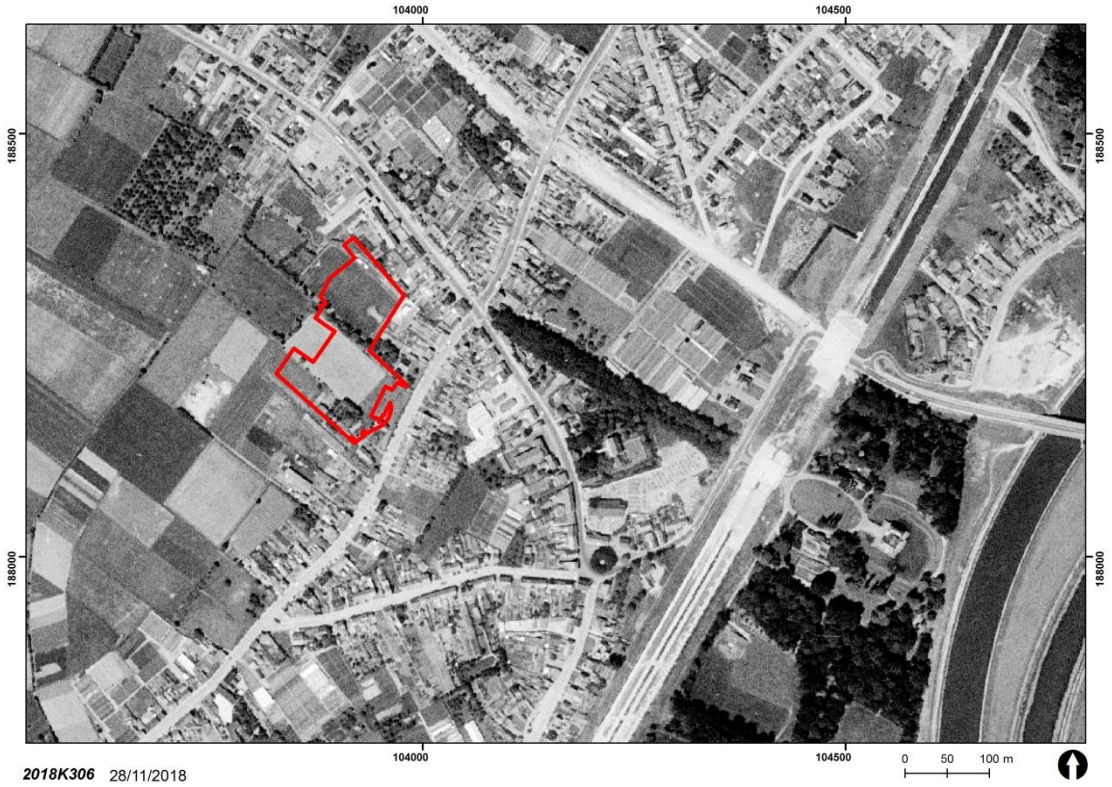

Foto 2: Luchtfoto uit 1970 (GDI Vlaanderen)

Foto 3: Situering projectzone op de orthofoto van 2002 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

In de CAI opgenomen zijn ten zuidoosten langs de Schelde het kasteel van Zwijnaarde/Kasteel de la Faille (CAI151305). De oudste vermelding dateert uit 1345. Iets dichter bij het projectgebied bevindt zich de kerk van Zwijnaarde (CAI151307), tenslotte vermeldt de CAI nog een17de-eeuws Site met Walgracht (CAI151308).

Een recent in 2016 uitgevoerde prospectie aan de Hutsepotstraat 20-28, net ten noorden van het gebied (BAAC Vlaanderen, vergunning 2016/226) leverde geen relevante archeologische sporen op.

Plan 13: De op de CAI aangeduide archeologische relicten (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

3.9. Gemotiveerde verwachting

Het geplande project omvat de (her)aanleg van het Wijkpark De Hekers-Zonnebloem. Dit gebied is sinds de middeleeuwen akkerland geweest. Vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw wordt er een sportcomplex op uitgebouwd met een sporthal en verschillende sportvelden. Bij de realisatie van een rusthuis (Zonnebloem) wordt het voetbalveld deels bebouwd en andere velden herschikt. Taluds worden aangelegd alsook wegenis en paden.

De geplande werken behelzen het uitbreken van de bestaande wegenis en paden en de realisatie van minder harde nieuwe paden op het oude tracé (grotendeels). Ook de te realiseren speelzones liggen op plekken die in het verleden of sportterrein waren of al als speelzone (zandbak) uitgegraven waren.

Deze gegevens (voornamelijk verstoringen op de plaats van oudere verstoringen), samengenomen met de dikke antropogene A horizont die op de bodemkaart vermeld wordt maken het zeer

onwaarschijnlijk dat bij de geplande ingrepen eventueel aanwezig archeologisch erfgoed vernietigd zal worden.

3.10. Gemotiveerd advies voor maatregelen

Het voorliggende project behelst de herinrichting van een groenzone als Wijkpark De Hekers-Zonnebloem. Hierbij worden bestaande verhardingen en taluds afgegraven. De nieuwe padenaanleg volgt voornamelijk het oude tracé. Op enkele plaatsen worden voor de nieuwe paden ondiepe aanlegsleuven gegraven (max 40 cm). Voor de plaatsing van enkele banken wordt er plaatselijk tot op max. 50 cm diepte gegraven. De bodemkaart geeft voor de hele zone een dikke antropogene A horizont.

Zowel uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen kan geconcludeerd worden dat de kans dat bij deze oppervlakkige ingrepen archeologisch potentieel zou geraakt worden quasi nihil is.

Hierdoor is voldaan aan enkele van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een nota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

4. Relevante bibliografie

CHARLES, L., LALEMAN, M.C., LIEVOIS, D. & STEURBAUT, P., Van walsites en speelhoven. Het Vrije van Gent bij Jacques Horenbault (1619), Gent, 2008.

BAAC Vlaanderen rapport 217: *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Zwijnaarde Hutsepotstraat 20-28*

www.onroerenderfgoed.be

www.dov.vlaanderen.be

http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/

Thesaurus

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relicten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.

Sites met walgracht: Een site met walgracht - moated site, omwalde of omgrachte hoeve - is een door een brede gracht omgeven wooncomplex, waarbij het voornaamste gebouw opgetrokken is uit (bak)steen. De rest bestaat uit steen- of meestal houtbouw. De gebouwen kunnen defensieve elementen, zoals torens en een poortgebouw, bezitten, maar zijn niet reëel verdedigbaar. Deze elementen vervullen voornamelijk een statusfunctie. De vorm van de woonzone kan vierkant, rechthoekig, cirkelvormig of onregelmatig zijn. In enkele gevallen werd de woonzone opgehoogd. Ze kunnen gedateerd worden tussen de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. De sites zijn vaak nog te herkennen in het landschap door de aanwezigheid van een gracht rondom een hoevecomplex. Vaak is ook het wooneiland nog als ophoging herkenbaar. In de 18de eeuw werden ook pastorieën in landelijk gebied vaak als site met walgracht geconcipieerd.